

ارزیابی تأثیر مخاطره‌های طبیعی، بر پذیرش بیمه گندم در میان کشاورزان استان خراسان جنوبی

سید مسعود زجاجی*، دکتر کوروش روستا، دکتر اسد الله زمانی پور، دکتر جواد محمدقلی‌نیا**

چکیده

بیمه کشاورزی یکی از ابزارهای نوینی است که در جهت کاهش ریسک بخش کشاورزی، بسیار سودمند و کارآمد عمل کرده است. از آنجا که در بین محصولات کشاورزی، گندم یکی از محصولات راهبردی است، کاهش ریسک تولید آن از راه بیمه محصولات کشاورزی، اهمیت بسیاری دارد؛ اما با این همه، پذیرش بیمه گندم از سوی کشاورزان با تنگناها و دشواریهایی روبه‌روست. با توجه به اینکه تجربه خطر در سالهای گذشته یکی از عوامل تأثیرگذار بر پذیرش بیمه در سالهای آینده است، این پژوهش با هدف کلی ارزیابی تأثیر مخاطره‌های طبیعی (سرما و یخبندان، سیل، گرما، بارانهای شدید، خشکسالی، بیماریها و مانند آن) بر پذیرش بیمه گندم در میان کشاورزان استان خراسان جنوبی طی سالهای زراعی 85-1384 تا 87-1386 انجام گرفت. پژوهش حاضر از روش تحقیق توصیفی - همبستگی بهره برده است. جامعه آماری این پژوهش را کشاورزان گندمکار استان خراسان جنوبی تشکیل می‌دهد که با استفاده از روش نمونه‌گیری طبقه‌ای متناسب با بهره‌گیری از فرمول کوکران، تعداد نمونه مناسب 158 نفر به دست آمد. شهرستانهای استان هم، با توجه به تعداد گندمکاران آنها، به سه طبقه تقسیم شد و از هر طبقه، یک شهرستان انتخاب گردید. با توجه به تعداد بهره‌برداران گندم و برای بالابردن ضریب اطمینان، تعداد 200 پرسشنامه در میان بهره‌برداران شهرستانهای بیرجند، سرایان و سربیشه، توزیع شد. داده‌های برگرفته از پرسشنامه نیز، با استفاده از نرم‌افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج به دست آمده نشان می‌دهد، میان پذیرندگان بیمه و نپذیرندگان بیمه، از نظر درآمد برگرفته از فعالیتهای کشاورزی و میزان خسارتهای وارد شده از سوی عوامل خسارتزای تگرگ، سرما و خشکسالی، اختلاف معنی‌داری وجود دارد. همچنین، بین متغیرهای سابقه وقوع خطر در مزرعه، درآمد برگرفته از فعالیتهای کشاورزی افراد، میزان خسارت تگرگ، میزان خسارت یخبندان، میزان وقوع مخاطرها، پیشبینی کشاورزان از احتمال وقوع مخاطرها و ارزیابی از مناسب بودن حق بیمه با متغیر پذیرش بیمه، رابطه معنی‌داری وجود دارد. در این پژوهش با استفاده از رگرسیون لجستیک مشخص شد که پنج متغیر: میزان خسارت تگرگ، میزان خسارت سرما، میزان خسارت خشکسالی، میزان خسارت بارانهای شدید و سابقه کاشت گندم، بیشترین تأثیر معنی‌دار را بر پذیرش بیمه گندم داشته است. با استفاده از تحلیل عاملی نیز، موانع پذیرش بیمه گندم در 7 عامل خلاصه شد که این عوامل عبارت است از: تنگناهای آموزشی و اطلاع‌رسانی، تنگناهای اعتقادی و کارشناسی، تنگناهای مربوط به جبران نامناسب خسارتهای، تنگناهای اداری، تنگناهای اقتصادی، تنگناهای مربوط به تجربه‌های پیشین و امکانات موجود و در نهایت، تنگناهای قانونی که در روند پذیرش بیمه، جلوی راه کشاورزان قرار می‌گیرد.

کلیدواژه‌ها:

ارزیابی، مخاطره‌های طبیعی، کشاورز گندمکار، بیمه، پذیرش، استان خراسان جنوبی.

بیمه و
کشاورزی

سال هفتم
شماره 25 و 26
1389

* کارشناس ارشد ترویج و آموزش کشاورزی و کارشناس مدیریت بانک کشاورزی استان خراسان جنوبی

E-mail: zojaji1351@yahoo.com

** به ترتیب: استادیار، دانشیار و استاد دانشگاه آزاد واحد بیرجند